

Boomcategorieën en Afwegingscriteria

Boomcategorieën

Op basis van de puntenwaardering in het toetsingsformulier worden een aantal categorieën onderscheiden:

1. > 50 punten: Nationaal groenmonument of Gemeentelijk groenmonument
2. 30-49 punten: Beeldbepalende bomen
3. < 29 punten: Overige bomen

Een vierde groep bomen die hier nog moet worden genoemd zijn de bomen uit de bomenstructuur. Deze exemplaren hebben een bijzondere beleids- en beschermstatus. ~~Deze bomen zijn samen met die uit categorie 1 en 2 altijd Wabo- omgevingsplichtig (onderdeel: kapvergunning) en na kap gekoppeld aan een compensatieplicht. Voor het kappen van bomen uit categorie 3 'Overige bomen' kan worden volstaan met een kapmelding zonder dat een compensatieplicht geldt.~~

Nationale Groenmonumenten

In de Gemeente Ommen zijn een aantal bomen en groenstructuren tot Nationaal Monument verklaard door de Bomenstichting. Deze bomen hebben aan de gestelde criteria en basisvoorwaarden van de Bomenstichting voldaan (zie lijst bijlage 3)

Gemeentelijke groenmonumenten

Naast Nationale monumentale bomen is de gemeente Ommen van mening dat in de gemeente Ommen bomen staan die zich weliswaar niet Nationaal onderscheiden van andere bomen, maar wel op lokaal niveau bijzonder zijn. Een opsomming van deze bomen is opgenomen onder bijlage 4.

Dit zijn boven die > 50 punten scoren maar niet in het register van de bomenstichting zijn opgenomen.

Bomen in de bomenstructuur

Deze bomen hebben, los van eventuele score op het toetsingsformulier bij voorbaat een beschermde status omdat deze bomen een belangrijke bijdrage leveren aan het bomenbeeld in de gemeente. Zie ook de bomenstructuurplannen uit 2005 (binnen en buiten de bebouwde kom).

Beeldbepalende bomen

Na toetsing aan de scorelijst van een boom kan de mogelijkheid zich voordoen dat een boom niet aan het minimaal vereiste aantal punten komt om deel uit te gaan maken van de Gemeentelijke Groene Monumentenlijst, maar wel van grote, beeldbepalende waarde is. Voor deze categorie van bomen is de term: 'Beeldbepalende boom' ontwikkeld. De bomen hebben een hogere status, maar een lagere dan Gemeentelijke Groene Monumenten of bomen behorende tot Bomenstructuurplannen. Een overzicht van deze bomen is opgenomen in bijlage 5

Beeldbepalende bomen dienen aan vier eisen te voldoen:

1. Mogelijkheid om meer punten te halen op de aspecten: 'Leeftijd' en 'Stamdiameter'
2. Niet tot een bomenstructuur behorend;
3. Bij het onderdeel Ruimtelijke bepaling een score bij het aspect: 'Beeldbepalend' voor de omgeving;
4. Op het moment van opname minimaal 30 punten te scoren.

Deze categorie van bomen is over het algemeen zichtbaar vanaf de openbare weg, maar dit is echter geen eis.

Overige bomen

Bomen die op het formulier minder scoren dan 30 punten komen in de categorie 'overige bomen' terecht. ~~Indien men een dergelijke boom wil kappen, kan worden volstaan met een kapmelding.~~ Deze bomen hebben geen beleidsmatige beschermstatus. Uiteraard genieten deze bomen, net als elke andere boom, nog wel een juridische bescherming. De boom is iemands eigendom en mag dus wettelijk gezien niet door een derde worden gekapt of anderszins beschadigd.

Het merendeel van deze bomen staat op particuliere grond. Met dit beleid is het voor de burger eenvoudig een boom te kappen zonder onnodig papierwerk, wachttijden en bezwaarprocedures. Voor de gemeente betekent het een stuk lastenverlichting ten opzichte van de situatie waarbij elke boom apart moest worden aangevraagd en behandeld.

Een belangrijk deel van het gemeentelijk bomenbestand behoort ook tot deze categorie. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat deze bomen maar zo gekapt worden. De afdeling Openbare Werken heeft als taak het groene karakter van de gemeente Ommen minimaal in stand te houden. Indien men om bijvoorbeeld beheertechnische redenen toch besluit een ingrijpende kap uit te voeren, heeft de gemeente als taak de burger hierover te informeren.

~~Compensatie 'Overige bomen'~~

~~Aan kap van deze bomen is geen compensatieplicht gekoppeld. Indien burgers toch graag iets 'terug willen doen', bestaat de mogelijkheid een exemplaar terug te planten op een door de gemeente aan te wijzen terrein. Bijvoorbeeld in een plantsoen, groenstrook of nieuwbouwwijk. Soort, plantmaat, herkomst, nazorg en precieze locatie in overleg met de afdeling Openbare Werken.~~

Afwegingscriteria

Afhankelijk van de categorie waarin een boom zich bevindt, gelden aparte afwegingscriteria die meewegen of voor een boom een Omgevingsvergunning (activiteit kappen) wordt afgegeven. Het principe hierbij is: hoe waardevoller de boom, des te zwaarder het belang van kap moet zijn om de boom te mogen vellen. Na kap van een kapvergunningsplichtige boom wordt altijd een compensatieplicht opgelegd.

Kapbeleid Groenmonumenten

Voor de bomen uit categorie 1 en 2 (de nationale en gemeentelijke groenmonumenten) wordt in principe geen kapvergunning verleend. Vanwege het grote belang van deze bomen dienen voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in de buurt van deze bomen in eerste instantie gericht te zijn op duurzame inpassing. Alleen zeer zwaarwegende belangen zijn nodig om de boom te mogen kappen. Deze belangen zijn als volgt gedefinieerd:

1. De Openbare Veiligheid is in het geding

Het hebben van bomen brengt per definitie risico's met zich mee. Mocht een categorie 1 of 2 boom worden aangemerkt als risicoboom waarbij de kans groot wordt geacht dat de boom gevaar oplevert voor zijn omgeving, dan dient het gevaar zo spoedig mogelijk te worden weggenomen. In het uiterste geval is de kap van de boom aan de orde. De afweging wordt pas gemaakt als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Verkennen van de mogelijkheden om het risico tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen door uitvoering van boomverzorgende maatregelen zoals het verwijderen of verankeren van gevaarlijke takken. De boom dient na de maatregelen een voldoende hoge toekomstverwachting te hebben
- De risicozone is redelijkerwijs niet duurzaam af te zetten zodat de kans op (letsel)-schade voorkomen wordt

In urgente gevallen waarbij de openbare veiligheid direct in het geding is en de mogelijkheden tot behoud afwezig zijn, dient de boom direct gekapt te worden. De kapvergunningsprocedure en oplegging van compensatieplicht volgen achteraf.

In minder urgente gevallen waarbij een boom langzaam maar zeker in de aftakelingsfase terecht komt en duurzaam behoud niet meer mogelijk is, volgt eerst een integraal beslissingstraject. De voorgenomen kap wordt gepubliceerd en gecommuniceerd met de klankbordgroep en direct-belanghebbenden.

2. De boom heeft een onomkeerbare, lage toekomstverwachting

Indien naar aanleiding van een uitvoerige VTA-inspectie door een onafhankelijk gecertificeerd boomcontroleur wordt vastgesteld dat de boom op korte termijn zal afsterven (toekomstverwachting < 5 jaar) zonder kans op verbetering, mag de boom na verlening van kapvergunning geveld worden.

3. De boom heeft een besmettelijke ziekte of aantasting

De mogelijkheid bestaat dat een boom in het kader van de Plantenziektenwet direct geveld dient te worden. In de praktijk betreft het doorgaans bomen die zijn aangetast door de iepziekte of Aziatische boktor. Deze bomen dienen acuut geveld te worden conform de wettelijke voorschriften. De kapvergunningsprocedure en oplegging van compensatieplicht volgen achteraf

4. Ruimtelijke Ontwikkelingen

Het is mogelijk dat in de nabijheid van een groen monument een ruimtelijke ontwikkeling is gepland die conflicteert met het voortbestaan van de boom. Het belang van de ruimtelijke ontwikkeling dient minimaal een regionaal karakter te hebben en bovendien met een hoge maatschappelijke/politieke prioriteit.

Bomen in de bomenstructuur

Het bomenstructuurplan is opgesteld om de structuurbepalende boombeplantingen in de gemeente Ommen te definiëren, in stand te houden en te versterken. Vanwege de belangrijke functie van deze bomen geldt een verhoogd beschermingsniveau. Geldige belangen om bomen uit deze categorie te mogen kappen zijn in ieder geval punt 1 t/ 4 uit de voorgaande paragraaf 'Kapbeleid Groenmonumenten':

- 1. De Openbare Veiligheid is in het geding**
- 2. De boom heeft een onomkeerbare, lage toekomstverwachting**
- 3. De boom heeft een besmettelijke ziekte of aantasting**

Daarnaast kan het voorkomen dat ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden die behoud van deze bomen onmogelijk maakt. Concrete voorbeelden hiervan zijn aanleg of uitbreiding van een groot bedrijventerrein of nieuwbouw, momenteel actueel, de reconstructie van het Centrum van Ommen. Deze ontwikkelingen dienen een karakter te hebben met een hoge gemeentelijke/maatschappelijke prioriteit en al of niet met een regionaal belang.

Wel zal altijd een zorgvuldige belangenafweging gemaakt moeten worden, evenals onderzoek naar alternatieven zoals aanpassingen in het ontwerp. Indien onomstotelijk wordt aangetoond dat alternatieven redelijkerwijs niet voorhanden zijn, dan kan B&W overgaan tot het verlenen van een Omgevingsvergunning met activiteit 'kappen'.

Voorafgaand aan eventuele kap wordt eerst volgend stappenplan doorlopen:

- Inventarisatie van de boom of bomen.
- Opstellen Bomen Effect Analyse (B.E.A.) op kosten van belanghebbende
- Verkennen mogelijkheden tot behoud. Bijvoorbeeld door inpassing van de bomen of aanpassing van het ontwerp.
- Verkennen mogelijkheden van verplanting, met voorkeur voor de optie om de bomen na realisatie terug te planten op of nabij de originele locatie.
- Opstellen compenserend herplantplan waarbij de huidige kwaliteit en beeldbepalendheid van de boom of bomen in de nieuwe situatie is gewaarborgd. Dit plan dient door de vakafdeling of vakdiscipline te worden getoetst aan het Bomenstructuurplan.

Beeldbepalende bomen

Deze bomen hebben vooral op wijkniveau een belangrijke functie. Het zijn de grotere, bijzondere bomen in een straat of plein. Het vellen van deze bomen is een aanzienlijke aanslag voor het karakter van de directe omgeving.

Kap van deze bomen is in ieder geval gelegitimeerd als het belangen betreft zoals beschreven in de vorige paragrafen:

- 1. De Openbare Veiligheid is in het geding**
- 2. De boom heeft een onomkeerbare, lage toekomstverwachting**
- 3. De boom heeft een besmettelijke ziekte of aantasting**
- 4. Ruimtelijke ontwikkelingen met een hoge maatschappelijke/gemeentelijke prioriteit**

Voor deze categorie bomen geldt bovendien dat ruimtelijke ontwikkelingen met een aantoonbaar gemeentelijk/maatschappelijk belang ook een voldoende onderbouwing kunnen zijn voor de afgifte van een Omgevingsvergunning (activiteit kappen). Concrete voorbeelden hiervan zijn reconstructies van hoofdwegen of herinrichting/reconstructies van wijken. Ook in dit geval dient eerst het stappenplan uit te worden doorlopen:

- Inventarisatie van de boom of bomen.
- Opstellen Bomen Effect Analyse (B.E.A.) op kosten van belanghebbende
- Verkennen mogelijkheden tot behoud. Bijvoorbeeld door inpassing van de bomen of aanpassing van het ontwerp.
- Verkennen mogelijkheden van verplanting, met voorkeur voor de optie om de bomen na realisatie terug te planten op of nabij de originele locatie.
- Opstellen compenserend herplantplan waarbij de huidige kwaliteit en beeldbepalendheid van de boom of bomen in de nieuwe situatie is gewaarborgd. Dit plan dient door de vakafdeling of vakdiscipline te worden getoetst aan het Bomenstructuurplan.